

čistih teretnica predati teret ne samo u stanju i količini kako je u teretnici navedeno već i sortirano prema oznakama u teretnicama.

Kad je izdana čista teretnica, njezin sadržaj obvezuje brođara i prema primaocu bez obzira na klauzule ugovora o prijevozu koje ga odgovornosti oslobadjaju. Sud se nije uopće upustio u ispitivanje prigovora o pomanjkanju pasivne legitimacije, jer je taj prigovor s odgovarajućim činjenicama tuženik iznio tek pred Kasacijom, a to je prema francuskom pravu nedopustivo.

B.J.

Bilješka. - U gornjoj presudi sud je zauzeo dva važna načelna stajališta. Brodar koji je izdao čistu teretnicu nema prava dokazivati trećemu zakonitom imaocu teretnice da je on od krcatelja primio teret u stanju i količini kako ga je predao primaocu, te da se pojam čiste teretnice ne odnosi samo na stanje, vrst i količinu tereta, nego i na njegovo sortiranje prilikom predaje. Prvo stajalište danas je općenito prihvaćeno, a našlo je i svoje legislativno rješenje i u protokolu o izmjenama Konvencije o teretnici od 1924. g, drugo je još prilično sporno. Nama izgleda da je stajalište gornje presude pravilno, jer primalac kad primi čistu teretnicu ima pravo pretpostavljati da će mu teret biti predan sortirano prema oznakama u teretnici. Brodar mora pretpostavljati da će primalac imati interesa da prima teret sortirano, pa ukoliko ga tako nije moguće predavati, mora u teretnicu unijeti odgovarajuću opasku, npr. "Teret u brodu krcatelj pomiješano složio", "Ne garantira se za predaju sortirano prema teretnicama".

Gornja presuda je važna i zbog toga što se radi o jednom primaocu koji prima teret na temelju više teretnica.

B.J.

APELACIONI SUD, Aix

Presuda od 13. VI 1968.

Sté: marseillaise de manutention et de transports c/a
Sté DevletEyollari Ve Limanlari Islemme Genel Mudurlugu
i osiguratelji

Slagač - Slagačeva odgovornost - šteta na robi prouzrokovana požarom na skladištu - Slagač koji je s brođarom sklopio ugovor o iskrcaju tereta u ime primaoca, odgovara iz ugovornog odnosa prema propisima koji vrijede za slagački posao, i ne može se pozivati na klauzule teretnice koje brođara

oslobadjaaju odgovornosti - Slagač odgovara za štetu na robi ako ne dokaže da je šteta prouzrokovana višom silom - Nepoznati uzrok požara ne može se smatrati višom silom, pa prema tome za takvu štetu slagač odgovara - Pod operacijom rukovanja teretom, u pravom smislu riječi, koje operacije obavlja slagač podrazumijevaju se ne samo radnje ukrcaja i iskrcaja već i one radnje koje tome prethode ili iza njih slijede

Brodar je lučkom slagaču povjerio na iskrcaj 500 bala pamuka. Dok su bale bile, nakon iskrcaja, složene na obali, nastao je požar koji je oštetiio 66 bala. Vještak koji je pregledao oštećenu robu, u pogledu uzroka požara samo je određeno mogao isključiti samozapaljenje robe. Kojim je vanjskim uzrokom požar nastao, vještak nije mogao dati sigurno mišljenje. Prema tome uzrok požara je ostao nepoznat.

Osiguratelji su vlasniku robe isplatili osigurninu i traže od slagača da im nadoknadi isplaćeni iznos.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu, a drugostepeni je tu presudu potvrdio.

U svojoj žalbi protiv prvostepene presude slagač iznosi slijedeće razloge:

Radio je na temelju ugovora s brodarom. Prema tome njegov posao čini sastavni dio prijevoznog posla, pa i za njega vrijede odredbe teretnice koje se primjenjuju i na brodara. Te odredbe teretnice primjenjuju se na slagača sve do časa dok se roba ne preda primaocu. Nadalje slagač navodi: budući da je šteta nastala od požara, treba primijeniti odredbe Zakona od 1922. godine. Na temelju toga zakona osoba koja na osnovi bilo kojeg naslova drži pokretnu stvar, ne odgovara trećima za štetu nastalu od požara ukoliko oštećenik ne dokaže da su za požar krivi držalac stvari ili osobe za koje on odgovara. U ovom slučaju to nije dokazano. Napokon na temelju tarife prema kojoj posluju slagači u luci Marseille, oni odgovaraju samo ako im se dokaže da je šteta prouzrokovana grubom nepažnjom osoba za koje odgovaraju. Ove odredbe tarife moraju se primijeniti jer je tarifu kao takovu potvrdio prefekt grada Marseille.

Tužitelji u odgovoru na žalbu među ostalim navode: ukoliko sud smatra da nije nadležan cijeliti zakonitost prefektove potvrde odnosne tarife, da ovo pitanje ustupi na rješavanje nadležnim upravnim organima.

Apelacioni sud je odbio sve tuženikove prigovore i potvrdio prvostepenu presudu iz ovih bitnih razloga:

Brodar je sa slagačem zaključio ugovor o iskrcaju tereta za račun treće osobe tj. primaoca. Prema tome slagač nije vozar

već samostalni poduzetnik koji se ugovorom obavezao iskrcati robu iz broda i čuvati ju dok ju primalac ne preuzme. Ne može se dakle pozivati na oslobadajuće klauzule teretnice.

Zakon o požaru, na koji se poziva slagač, regulira deliktnu i kvazi deliktnu odgovornost čuvara pokretnih stvari koje su zahvaćene požarom. U ovom sporu tužitelji zahtijevaju naknadu štete iz ugovornog odnosa. Da bi se slagač oslobodio odgovornosti, bilo bi potrebno da dokaže da je požar nastao višom silom, što u ovom slučaju nije uspjelo dokazati. Prema tome nije potrebno ulaziti u ispitivanje da li je za požar odgovoran slagač ili njegovi ljudi. Slagač je za požar odgovoran jer se nepoznati uzrok požara ne može izjednačiti s višom silom. Ni treći slagačev prigovor sud ne nalazi opravdanim. Polazeći od stajališta da je prefektova potvrda tarife zakonita, sud nalazi da ona ne može osloboditi slagača odgovornosti. Tarifa naime slagača u navedenom smislu oslobadja odgovornosti samo za operacije rukovanja teretom u užem smislu riječi, tj. za vrijeme ukrcaja i iskrcaja. Odredbe tarife na koje se poziva slagač ne odnose se na štete nastale prije i poslije toga vremena. Budući da je učinjena šteta nastala nakon iskrcaja iz broda, dok je ležala na skladištu, na ovaj spor ne dolazi do primjene navedena odredba tarife.

/DMF 1969, str. 531/

B.J.

TRGOVAČKI SUD, Marseille

Presuda od 29. X 1968.

Ets Maiffredy et Cie i Sté Electro réfractaire c/a
Sté industrielle de trafic maritime /Intramar/,
British India Steam Navigation Co Ltd i Swedish
East Asia Co Ltd

Slagač - Brodar - Odgovornost slagača - Odgovornost brodara
- Zastara - Teret koji je krivnjom slagača prevezen bez
teretnice - Brodar ima pravo pozivati se na jednogodišnji
zastarni rok i u slučaju kad je šteta na teretu prouzročena
neizdavanjem teretnice za koje je neizdavanje kriv lučki
slagač - Ugovor o slagačkom poslu je ugovor o djelu građan-
skog prava - Slagač odgovara za štetu na robu od časa preuzi-
manja pa do predaje - Oslobadja se odgovornosti ako dokaže
da je šteta prouzrokovana višom silom, slučajem, ili djelima
trećih koja se djela mogu izjednačiti s višom silom - Slagač
luke ukrcaja odgovara za djela slagača luke iskrcaja ako
ovaj drugi slagač drži teret u ime prvog slagača